

Chojnacki, Jakub

Przemówienie żałobne Jakuba Chojnackiego - prezesa TNP.

Notatki Płockie 40/1-162, 38-39

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przemówienie żałobne Jakuba Chojnackiego - prezesa TNP

Ekscelencjo księżę biskupie sufraganie Diecezji Płockiej, wielobny księżę proboszczu, czcigodny księżę prałacie - profesorze, członku TNP, żalobni słuchacze!

Ceniom trzydziestu spoczywających w tej nekropolii - zasłużonych na rzecz Towarzystwa Naukowego Płockiego, naszej Biblioteki i naszego niegdyś Muzeum - osób, przybywa dzisiaj jeszcze jeden człowiek wielkiej pracy i ogromnych zasług - magister praw Stanisław Józef Kostanecki, bibliotekarz, historyk, poeta, senior Towarzystwa.

Przybywa jako ostatni z wielkiej galerii trzech bezdzietnych małżeństw, które w XX wieku zapisały się złotymi zgłoskami, poświęcając Towarzystwu, nauce, oświacie, kulturze - wszystkie swe siły i całe dorosłe życie.

Chorego Stanisława przebywającego - od kilku dni - na Oddziale Wewnętrznym Szpitala Wojewódzkiego odwiedziłem w ostatni piątek. Zdałem sobie sprawę z Jego krytycznego stanu. Wyraził do mnie jedno życzenie: " Ja chcę do domu ". Opiekujące się Nim troskliwie dwie lekarki, na moje pytania, określiły stan Jego jako bardzo ciężki.

Zrozumiałem, iż rzymska maksyma " Contra vim mortis non est medicamen in hortis " / przeciwko mocy

śmierci nie ma ziół w ogrodach / odpowiada prawdzie.

I stało się. Zamiast " do domu " trafił przedwcześnie do " domu cmentarnego " na wieczny spoczynek.

Świętej pamięci Stanisław urodził się 22 X 1915 r. w Lipnie, jako średni z 3 synów technika melioracyjnego.

Dziecięce lata mile wspomina w wierszu:

*" Rzeczka Mień ...
Lipno - kraj dziecinnych lat,
z Lipna Mień płynął gdzieś w świat ...
Niezapominajki z mej dziecinnnej bajki
wciąż nad Mieniem widzę kwiat "...*

W 1923 r. rodzina Kostaneckich przeprowadziła się do Płocka, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej. Maturę otrzymał w 1933 r. w Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły.

Jako uczeń gimnazjum zadebiutował w 1930 r. w czasopiśmie "Głos Płockiej Młodzieży", a po dwóch latach został redaktorem "Głosu". W 1937 roku ukończył Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, po czym zaczął aplikację w Sądzie Okręgowym w Płocku. Stała rosła liczba Jego publikacji. Do II wojny światowej wyniosła już 100. Jedną z nich wydrukowaną w regionalnym miesięczniku "Życiu Mazowsza" był cykl artykułów nt. "Płock triumfalny, Płock podchmielony, Płock modlitewny".

21 marca 1995 r. Nad trumną Stanisława J. Kostaneckiego przemówienie żałobne wygłosił Prezes TNP - Jakub Chojnacki. W środku Prezydent miasta Płocka Andrzej Drętkiewicz

W czasie wojny pracował w powiecie lipnowskim jako rybak w hodowli karpia - na miejscowych stawach. Los oszczędził Mu w wojnie ciężkich doświadczeń. Wszyscy najbliżsi przeżyli.

Po wojnie, w 1951 roku rozpoczął pracę w Bibliotece im. Zielińskich TNP, najpierw w dziale starodruków, później prowadząc dział rękopisów. Po 10 latach w 1961 roku został jej dyrektorem. Był nim przez 20 lat - aż do przejścia na emeryturę.

W okresie Jego dyrektorowania dokonano w 1976 roku historycznej przeprowadzki Biblioteki z Placu Narutowicza 8 do nowej kapitalnie wyremontowanej siedziby domu "Pod Opatrznością", a Biblioteka dzięki Jego osobistym staraniom otrzymała w 1971 roku w drodze rozporządzenia Rady Ministrów status biblioteki naukowej. Zasób voluminów podwoił się. Wiele wierszy poświęcił miłości swego życia- warsztatowi pracy naukowej- Bibliotece będącej w stałym rozwoju i ludziom w niej pracującym.

O pani Annie Lutyńskiej - twórczyni katalogu regionalnego napisał:

*"A w tej Bibliotece są tysiące książek,
a z okiem widać Płock, Wisłę i świat.
Kto ma czułe serce do niej się przywiąże
i nie żał mu w pracy spędzonych tu lat.
A w tej Bibliotece Rutscy pracowali,
ofiarni i wierni, dobre duchy książ.
W sercu pani płomyk podobny się pali:
Polska, Płock, kultura - to jest pani krąg".*

Członkiem Towarzystwa Naukowego Płockiego był od 1945 roku., a więc przez 50 lat. Badał dzieje najstarszego grodu Mazowsza i regionu, a jego encyklopedyczna wiedza była Mu bardzo pomocna.

Wyniki prac badawczych i naukowych, jego piarstwo naukowe i literackie było ogromne. Najwięcej publikował w kwartalniku "Notatki Płockie", ale także w "Roczniku Biblioteki Narodowej", w "Polskim Słowniku Biograficznym", w "Słowniku Pracowników Książki Polskiej", w "Roczniku Mazowieckim" i innych. Był współredaktorem i współautorem dwóch wydań wydanej przez TNP monografii "Dzieje Płocka". Jest autorem 5 wydań "Broniewski i Płock", w tym w języku serbsko-chorwackim, 3 wydań "X wieków Płocka". Współpracował też z miesięcznikiem Stowarzyszenia Rodzin Katolickich - "Humanae Vitae".

Bibliografia Jego prac drukowanych liczy ponad 400 pozycji.

Ostatnie dziesięciolecie ciężko Go doświadczyło. W 1985 roku zmarli bracia: Józef i Wiesław, a w 1988 r. żona Maria z Kiefferów, która przez 43 lata zatrudniona była w Bibliotece im. Zielińskich. Mimo straty najbliższych nie załamał się. Dużo pracował społecznie.

Napisał o sobie:

*"nie byłem ze spizu
byłem z krwi i kości.
pośród przeciwności
pośród ułomności".*

Mówił: "dla mnie Lipno jest Arkadią, ale moje ser-

ce jest teraz tu w Płocku". W codziennym życiu realizował dewizę "Vivere parvo" /żyć skromnie, obywać się małym.

Zabierając głos na Walnym Zgromadzeniu TNP w dniu 28 marca 1994 r. powiedział m. in. :

"Należy stwierdzić, że ostatnie "Notatki Płockie" wnoszą dużo ciekawych treści od tematów historycznych do metod naukowego zarządzania. Wyrażam radość z działalności TNP i życzę, aby ciągnęła się jak dobry serial filmowy".

Zmarły przed rokiem mecenas dr Kazimierz Askanas "Słowo o Stanisławie Kostaneckim" wygłoszone 22 października 1990 r. w 75. rocznicę Jego urodzin tak zaczął:

"Stanisław Kostanecki, człowiek cichy i spokojny, niezwyklej skromności, pogody ducha, zawsze z uśmiechem na twarzy, z pełną życzliwością dla ludzi, jest w mieście naszym, w którym pracował przez pół wieku, znany jako postać zupełnie nieprzeciętna".

Za swoją twórczą i "benedyktyńską" pracę został uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi, resortowymi, regionalnymi. Wśród 3 orderów Polski Odrodzonej, przed trzema laty otrzymał rzadko przyznawany Order: Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Był również odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaczeniami województwa warszawskiego i płockiego, medalem "Za zasługi dla miasta Płocka" i jego kultury i innymi. Był jednym z 5 wybitnych płocczan, którym Zarząd Miasta Płocka w roku ubiegłym poświęcił specjalne wydawnictwo.

Naukowa i kulturalna twórczość dyrektora Kostaneckiego będzie trwałym pomnikiem wybitnego płocczanina, który "abiit, non obiit"!

Żegnamy Go dziś na zawsze, ale długo pozostanie w naszej pamięci.

W imieniu obecnego tu prezydenta miasta Andrzeja Drętkiewicza, w imieniu generalnego dyrektora , preza Płockiej Petrochemii Konrada Jaskóły i dyrektora Mirosława Tyburskiego, w imieniu Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego i całego Towarzystwa, w imieniu dyrekcji i pracowników Biblioteki im. Zielińskich, w imieniu własnym i mojej Małżonki, która знаła Zmarłego jeszcze przed wojną, żegnam Cię, Przyjacielu Stanisławie.

Sit tibi terra Plocensis levis!

Członek Honorowy TNP, były prezes PAN, profesor Aleksander Gieysztor wczoraj nadesłał telegram treści następującej:

"Głęboko zasmucony zgonem Stanisława Kostaneckiego, niestrudzonego bojownika kultury i jej twórcy serdeczne kondolencje Rodzinie, Towarzystwu i Bibliotekarzom przesyła

Aleksander Gieysztor"

Pozostajej w żalobie i smutku najbliższej Rodzinie: bratowej Halinie, bratankowi Andrzejowi, bratanicy Marii Kowalskiej i innym krewnym przekazując słowa współczucia i wielkiego żalu.